Keskkonnaministeerium
Narva 7A Tallinn
keskkonnaministeerium@envir.ee

16.9.2019

Arvamusi Loode Eesti rannikumere tuulepargi keskkonnamõjude hindamise aruande (august 2019, projekti nr. 2013_0056) osas.

Vaatamata protsessi jooksul tehtud märkustele, või siis nende tõttu, ei ole aruande ekspertrühmas (Tabel 3) üldse märgitud mereimetajate alast ekspertiisi või selle eest vastutavat isikut mis on suureks puuduseks ekspertiisi heade tavade ja isegi seaduses toodud põhimõtete järgimisel. (KeHJS § 14 (4) nt). Mereimetajate mõjusid on püütud hinnata, aga keegi sellise sisu eest ei vastuta.

Kelle poolt ja mis alusel otsustati loobuda mereimetajate ekspertiisist ja uuringutest? See küsimus puudutab kõikide vastutavate osapoolte (hindaja, otsustaja, järelvalvaja) pädevust hindamise protsessis ning aruande kinnitamisel. **Palun kirjalikku selgitust selles osas, miks jäetakse kasutamata Eestis olemasolev parim teadmine, isegi kui sellele on tähelepanu juhitud.**

Leian end alajaotusest 1.3.5. Huvigrupid. Olen huvigrupp või mõjutatud isik samavõrd kui iga teine isik. Huvitun eelkõige sellest, et töö tervikuna oleks nii hea kui seda võimaldab Eestis olemasolev hindamispädevus ja tõepoolest võimalikud keskkonnamõjud saaks tuvastatud ja hinnatud. Et tuleks hea tuulepark.

Olen huvitatud sellest, et ma saaksin usaldada koostatud aruannet ja koostajaid, pingutus on olnud ju silmapaistev. Mereimetajate osa lugemine selleks usalduseks alust ei andnud, minu tähelepanujuhtimise peale on eelnevat referaadilaadset ülevaadet täiendatud referaadilaadsete tekstidega ning tehtud järeldusi, mis ei kannata üldse teaduslikku kriitikat.

Teadlasena olen huvitatud sellest, et ebapädevad väited ei kinnistuks ega leviks. Et ei läheks läbi anekdootlikud suhtumised nagu "kuna keegi seda aruannet ei loe, teeme trafosüdamiku puust". Seda ei peaks tagama mitte avalikustamine ja kirjavahetus "huvigruppidega" vaid KMH koostaja kriitiline ja aus meel, eelkõige.

Mereliste tippkiskjate ökoloogiat ei saa ilma kogemuseta hindaja käsitleda aruandes toodud viisil: (Tabel 9): "*Hindamise aluseks olid keskkonnaregistri andmebaas EELIS ning inventuuride ja uuringute andmed ning liigi kaitse tegevuskavad. Mõjude ulatuse, tugevuse ja olulisuse analüüsil tugineti kaardikihtide analüüsile ning eksperthinnangule. Arvesse võeti kaitstavate loodusobjektide spetsiifikat ja taluvust erinevate mõjufaktorite suhtes*". Eksperthinnangut ei ole, on meelevaldselt valitud väljavõtted teistel eesmärkidel koostatud aruannetest. Loodusobjektide spetsiifika tundjat samuti ei ole. Järelikult ei ole ka hinnangut, töö sisu ei vasta pealkirjale. Järeldused võivad olla valed.

Illustreerimaks metoodilist puudulikkust üks näide. Lehekülgedelt 158-159 loeme, et: "*Telemeetriaandmestik näitab küll hallhüljeste liikumist Hiiumaa põhjaosas (Joonis 108), kuid regulaarseid ühe või teise piirkonna külastamisi või madalatel läheduses pikemaid peatumisi ei ole (Jüssi 2011). Saaremaa lääneranniku paiknevate madalike piirkonnast saadud telemeetriaandmed näitavad, et hallhülged viibisid tihti küll madalate (Soolakuiv, Suurkuiv, Mustpank, Uuskuiv) piirkonnas, kuid neid intensiivsemalt toitumisaladena ei kasutanud (Jüssi 2011). Liikumisjooned näitasid peamiselt sirgjoonelist liikumist üle madalate läänepool asuvatele sügavamatele aladele. Peamised toitumisalad paiknesid sügavusvahemikus 30 - 70 m. Tähelepanuväärne on eriti just selles sügavusvahemikus asuvate järskude nõlvade lähedale*

hoidumine. Seega on hallhüljestele olulisemad pigem sügavamad, kuid samuti küllaltki järsult muutuva sügavusega merealad (Jüssi 2011)."

Viitele vastab aruandes ainult allikas: Jüssi, I. 2011. Riikliku keskkonnaseire programmi allprogrammi „Elusloodus mitmekesisuse ja maastike seire“ 2011. a seiretöö „Hülged – hallhüljeste lennuloenduse andmed“, MTÜ Pro Mare. Sealt ei leia kindlasti arutelu ega analüüsi hallhüljeste toitumistavade kohta, juba viidatud töö pealkiri on selles osas üheselt mõistetav.

Ilmselt pidas koostaja silmas midagi muud? Äkki LIFE projekti ESTMAR EE 0011? Sellist ei leia kasutatud viidete seast. Aga tegijal juhtub. Nimetatud uuringu kaasautorina tean nii uuringu mahtu kui andmeanalüüsi täpsust mis kindlasti ei ole piisavad selle KMH aruandesse järelduste tegemiseks. Hülged märgistati Liivi lahes ja Saaremaa lääneranniku l. Et mõni neist sealt võttis ette külastada tuulepargi uuringuala on juba iseenesest tähelepanuväärne ja viitab kohaliku uuringu vajadusele. See oli teada juba 2011 aastal.

Täpsemad sukeldumise analüüsid tehti hilisemas, ka aruandes viidatud magistritöös (Silts 2014) kuid nende põhjal ei ole tehtud aruandes muid järeldusi kui : "*Jäävabal ajal ning väljaspool sigimis- ja karvavahetusperioodi on tuulepargi alade piirkond hajusaks elu ja toitumisalaks, mida kinnitavad ka hüljeste liikumise GPS-uuringud (Silts 2014)*". Seal magistritöös on aspekte mis lubaksid loomaökoloogil selle sama töö alusel väita ka täpselt vastupidist, et tuulepargi ala võib olla Hiiumaa põhjaosa tuhande hallhülge väga oluline toitumisala. Leidke need aspektid üles, näiteks. Olen neist avalikel esinemistel rääkinud.

Hea tulemuse vääramatuks eelduseks on korralik ettevalmistus ja valdkondadeülene koostöö. Ja usaldus, et püütakse parima tulemuse suunas. Praeguses aruandes on need vähemalt hüljeste osas puudu. Nii ka tulemus. See ei kõlba kuhugi.

Kriitilist meelt soovides,

Mart Jüssi